

pendent que desemboca a la Valira, aigües amunt del llogaret; per l'alt d'aquest, a la dr., es veu la Borda de Molner (*mo/mulné*). La *Guardiola* (pron. *la gurd-*) dos turons aguts a l'esq. de Comabella. Vall d'*Incles* que hi desaigna poc avall del llog., baixant Nord-Sud des de la frontera, on hi ha el Port de *Fontargent*, que ací anomenen «Port d'*Incles*». Dalt, es bifurca: la branca E. baixa de l'*Alt de žukklán*, agulla agudíssima; també «de Juclan» una piràmide de gegantesca i espadades puntes, entre aquesta branca i la branca de ponent. I ja arran de la frontera: Estany de *Juclan*. La branca Oest baixa de la *Cabana-sorda*, paratge dominat pel pic dit *lo mójžo* (o *žol*). Dins *Incles* hi ha moltes bordes, entre elles: la B. de *Burtuló*.

Des d'alt d'*Incles* es veu (lluny, al SO.) la *Riba skoržada*, gran serrat descarnat que baixa en direcció a Canillo (= *Tossa Encampdana?*, o cap de l'*Aubella?*). L'afl. esq. del riu de Juclan: riu del *Siscaró*. Los *Espiolets*: cim pelat que ressurta a l'esq. i damunt del Bosc de Soldeu. Riu i Pic del *kubil* (marcat en el m. Chevalier). Totes les bordes de ribera amunt de Soldeu reben el nom collectiu de «Bordes d'*Envalira*». Allí, els Estanys dels *Pessons*, sense noms particulars, llevat d'un: *l'están žurkát*. Lo *Palinqueró* o *incará*, és un pont antic, pel qual el vell camí ral travessa el riu d'*Incles*, aigües avall de l'actual carretera: metàtesi de *palanquiró*.

¹ Mitxelena, *Literatura Vasca*, 125.

Solduga, V. *Soldeu*

El SOLER i derivats del mateix

Municipi del Riberal rossellonès, cantó de Millars, situat sobretot a la banda dreta de la Tet, amb un petit sector a l'esquerra, i regat per La Bassa i la riera del Soler (*Encicl. Cat.*, s. v.).

PRON. POP.: *al sulé*, oït a Elna i a Vilanova de la Ribera (1959). Gentilici: *suleréys*, a Vilanova de la Ribera (1959).

DOC. ANT. 988: *ipsum Soler* de Orucio ¹ vicecomite (Alart, *Cart. rouss.*, 30); 1007: *Soler* (id., 39); 1035 *Solario Ferreoli* (Colle. Moreau xxii, 89); 1077: *Soler Ferriol* (id., cèd. *càvec*); 1305: (*d*)el *Soler* (Alart, RLR vii, 47); 1359: *loch del Soler Davall* (CoDoACA xii, 119); 1359: *loch de Soler Damunt* (id., 126); 1385 *Solerio Superiori* (Alart, *Doc. Géogr. Hist.*, 521); 1385 *Solerio Inferiori* (id.); 1435: *Sci. Eugenii* (sic) *prope Solerium* (id., 593); 1435: *capelle Sci. Dominici de Solerio* (id.); 1435: *rector de Solerio* (id., 594).

Ponsich (*Top.*, 60) hi afegeix: 976: *Solarium de Orzone*; 1070, 1186, 1358: *Soler*; 1027: *Soler Ferriolo*; 1032: *Soler Feriolo*; 1048: *Solario Ferriolo*; 1079: *Soler Ferriol*; 1141, 1164, 1207, 1211: *Solarium*; 1188, 1231, 1399: *Solerium*; 1217: *S. Julianus de Solerio*; 1243: *Solerio Superiori*; 1628: *Soler de Munt*; 1628: *Soler de Vall*; 1632: *Lo Soler*.

ETIM. SÖLARĪŪ 'pis, sòl d'un habitatge', derivat de SÖLUM 'base', 'fons', 'terra en què es viu' (DECat viii, ⁶⁰

31b18-60, 32a1-23). Cal notar que el nom primitiu de la població d'El Soler era, als Ss. ix-x, *Pallagan(o)* < *PALLADIĀNU (Aebischer, *Études top. cat.*, 117): 876: *Pallaganum* (Ponsich, *Top.*, 60); 877: *Pallagianum* (id.); 959: *villa Palleiano* (Colle. Moreau ix, 75); cf. *Pallejà*, mun. del Baix Llobregat. Tanmateix, com demostren els testimonis medievals, ja al S. x hom l'anomenava: 988: *ipsum Soler*; i al següent, 1077: *Soler Ferriol* etc.

El NL *Soler* està ben representat arreu del domini lingüístic català: *El Soler*, veïnat situat a 9,4 k. al Sud-Oest de Calonge de Segarra (Anoia); masia i antic poblat a l'esquerra de la ribera d'Ordino (Andorra); mas al te. de St. Julià de Cerdanyola (xxxviii, 111); poblat del mun. de Graus, a l'Alt Aragó, vora l'Isàvena. N'hi ha diversos al Solsonès: a Castellar de la Ribera (xlvi, 76), Pinós (id., 101, Llanera (id., 131), Pinell (id., 117), Lladurs (xxxviii, 169); també a Lloberola (Segarra) (xlvi, 123); entre altres. Així mateix, l'any 1359 s'esmenta la *Quadre des Soler* (CoDoACA xiii, 14) entre els llocs habitats del Baix Llobregat.

Remarquem encara *El Soler de Dalt* i *El Soler de Baix*, masos al te. d'Odèn (xxxviii, 155, 157); *El Soler d'Amunt*, *El Soler d'Avall*, a Llobera (xlvi, 126); Camp, rec i mas de *Soler*, al te. de Lluçà (id., 158-59); *La Mare de Déu del Soler*, santuari al te. d'Enviny; *El Soler de Gramoneda*, mas al te. de Navès (xxxviii, 143); *El Soler de Geumar*, masia al te. de Puig-reig, vora la riera de Merola; *El Soler de Lladrés*, veïnat al te. de Calaf; *El Soler d'Esposada* al te. de Llobera (xlvi, 132); *El Soler Brocó* a Riner (id., 110); *Les Cases Noves del Soler de Roset*, masia al te. de Pontons; torrent del *Soler*, afluent per la banda esquerra de la riera de Merlès, al te. d'Alpens (CATorras, *Berg.*, 118).

En forma plural es troben *Els Solers* a Pinós (xxxvi, 66), un altre (veïnat) al te. d'Odèn, i un altre encara (masia) al te. de St. Climent Sescebes a l'Alt Empordà, prop de l'església de *Santa Fe dels Solers* (*Gran Enc. Cat.*, s. v.); *La Mare de Déu de Solers*, santuari al te. de Tiurana (Noguera) (id.).

Existeixen diversos DERIV. de *Soler* en -a (fem.), -às (< -ACĒU), -ols (< -ĀLOS), -ot (< -ĀRTU): Mas de la *Solera* (mas de la dona d'En Soler?) a Nefiac (xxvii, 89); *La Solera*, partida al te. de Cabanes de l'Arc (Pna. Cast.) (xxix, 121), i un altre vora Rellu (Marina Val.) (xxxv, 144).

EL SOLERAS, mun. de Les Garrigues al sector meridional de la vall Major (1359: *lo Soleraç* (CoDoACA xii, 20).

Solerols, al te. de Veciana (1113: id., *Cart. St. Cugat* III, 31), i *Sererols* (< *Solerols*), castell al te. de Taverteret (N.C.E.C., 591).²

El Solerot, a Lloberola (xlvi, 124); *Rasa del Solerot*, a Navès Baix (xxxviii, 186).

De SÖLARĪŪ NÖVU ve *Solernou* (*sulenou* 1930), mas prop del llogaret de Coaner del te. de St. Mateu de Bages.